

Załącznik nr 12

„Kurs na przyszłość!”

***Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego w Szkole
Podstawowej im. Skarbów Dolnego Śląska w Malczycach***

Malczyce 2021r.

Podstawa prawna:

- *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. poz. 325)*
- *Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 996 ze zm.)*
- *Rozporządzenie MEN z 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1675)*
- *Rozporządzenie MEN z 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. z 2017 r. poz. 703)*
- *Rozporządzenie MEN z 17 marca 2017 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (Dz. U. z 2017 r. poz. 649)*
- *Rozporządzenie MEN z 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 356)*
- *Rozporządzenie MEN z 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2017 r. poz. 1591)*
- *Rozporządzenie MEN z 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1578)*
- *Rozporządzenie MEN z 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 199 ze zm.)*
- *Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 1457 ze zm.)*
- *Ustawa z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 967)*

WSTĘP

Uczniowie kończący szkołę podstawową stają przed wyborem dalszego kierunku kształcenia. Podjęcie decyzji o wyborze zawodu jest trudnym etapem w życiu. Ważne jest wyposażenie młodzieży w umiejętności przydatne w podejmowaniu decyzji, dotyczących wyboru zawodu, które rzutować będą na dalszy przebieg kariery zawodowej młodego człowieka. Uczeń powinien poznać siebie i własne predyspozycje zawodowe, by mógł dokonać prawidłowego wyboru. Bazując na zainteresowaniach oraz słabych i mocnych stronach każdego ucznia, należy ukierunkować go na wybór dalszego kształcenia i przygotować do podjęcia decyzji o wyborze zawodu.

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego realizowany jest w Szkole Podstawowej w Malczycach im. Skarbów Dolnego Śląska. Program został opracowany przez doradcę zawodowego i obejmuje cały cykl edukacyjny. W planowaniu działań z zakresu doradztwa wykorzystuje się model linearny, czyli treści przekazywane są w zaplanowanej kolejności.

Celem oddziaływań edukacyjnych nie może być udzielanie uczniowi jednoznacznej, jednorazowej porady, lecz przygotowanie go do samodzielnego podejmowania kolejnych decyzji edukacyjnych i zawodowych. Absolwent szkoły podstawowej powinien uzyskać wiedzę

o poszczególnych zawodach, kwalifikacjach, stanowiskach pracy, predyspozycjach zawodowych; możliwych kierunkach dalszego kształcenia, swoich możliwościach psychofizycznych i zainteresowaniach. Zwiększy to jego szansę na podejmowanie trafnych, świadomych decyzji edukacyjnych.

§. 1 WSDZ określa ogólne cele i działania związane z realizacją doradztwa zawodowego w szkole oraz podmioty, z którymi współpracuje szkoła przy realizacji doradztwa zawodowego. System ten określa rolę i zadania osób odpowiedzialnych w ramach rocznego planu działań, czas i miejsce realizacji zadań, oczekiwane efekty, metody pracy. WSDZ jest częścią programu wychowawczego szkoły i jest włączony do *Statutu szkoły*. Adresatami projektu są uczniowie, ich rodzice, nauczyciele i instytucje wspomagające proces doradczy.

§. 2 Doradztwo zawodowe może być realizowane w trakcie bieżącej pracy z uczniami przez zintegrowane działania nauczycieli, w tym nauczycieli wychowawców, doradców zawodowych, pedagogów lub psychologów, w szczególności w formie:

- 1) zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
- 2) zajęć z wychowawcą;
- 3) działań określonych w wewnątrzszkolnym systemie doradztwa zawodowego w szczególności indywidualnych konsultacji z doradcą zawodowym oraz indywidualnych lub grupowych wizyt zawodoznawczych u pracodawców.

§. 3 Na podstawie WSDZ opracowany jest na dany rok szkolny *Roczny program działań związanych z realizacją doradztwa zawodowego* (wzór w załączniku nr 1).

W **klasach I-III i IV -VI** doradztwo zawodowe jest realizowane w formie **orientacji zawodowej**, która ma na celu zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami, kształtowanie pozytywnych postaw wobec pracy i edukacji oraz pobudzanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień zawodowych (wykaz treści do realizacji **załącznik nr 2, załącznik nr 3**).

W **klasach VII i VIII** doradztwo zawodowe jest realizowane w formie zajęć z zakresu **doradztwa zawodowego**, które mają na celu wspieranie uczniów w procesie przygotowania ich do świadomego i samodzielnego planowania kariery, podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych, z uwzględnieniem ich zainteresowań i uzdolnień oraz informacji na temat rynku pracy i systemu edukacji (wykaz treści do realizacji **załącznik nr 4**).

§. 4 Cele WSDZ

- przygotowanie uczniów do podjęcia trafnej decyzji w zaplanowaniu kariery zawodowej i wyboru odpowiedniej szkoły,

- wyposażenie uczniów w umiejętności służące podejmowaniu właściwych decyzji życiowych, określaniu własnych predyspozycji i zainteresowań, radzenie sobie w sytuacjach trudnych,
- przygotowanie rodziców do efektywnego wspierania dzieci w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych,
- wspieranie nauczycieli w realizacji zadań związanych z doradztwem zawodowym.

§. 5 Odpowiedzialni za realizację zadań:

WSDZ realizowany jest przez społeczność szkolną: dyrekcję szkoły, nauczycieli i wychowawców, specjalistów, uczniów klas 1 – 8 i rodziców uczniów. Szkoła będzie w tym zakresie współpracowała z instytucjami i organizacjami wspierającymi jej pracę (m.in. poradnią psychologiczno-pedagogiczną, szkołami ponadpodstawowymi, zakładami pracy).

Doradztwo zawodowe obejmuje spójne działania szkoły w zakresie pracy indywidualnej i grupowej z uczniami przy wsparciu i poradnictwie nauczycieli oraz zaangażowaniu rodziców. Działania mają charakter zaplanowany, systematyczny. Jest to zobowiązanie i wysiłek całej społeczności szkolnej, w której poszczególne grupy podejmują określone działania. Zakres zadań poszczególnych osób zaangażowanych w proces doradczy wynika z kompetencji, profilu wykształcenia, wykładanych treści oraz podstawy programowej w szkole podstawowej.

Realizatorzy	Zakres zadań
Dyrektor:	<ul style="list-style-type: none"> • odpowiada za organizację działań związanych z doradztwem zawodowym; • współpracuje z doradcą zawodowym w celu realizacji WSDZ; • wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu orientacji zawodowej oraz doradztwa zawodowego w szkole a instytucjami zewnętrznymi; • zapewnia warunki do realizowania w szkole zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego; • organizuje w szkole wspomaganie realizacji działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego poprzez planowanie i przeprowadzanie działań mających na celu poprawę jakości pracy placówki w tym obszarze.
Szkolny doradca zawodowy:	<ul style="list-style-type: none"> • systematycznie diagnozuje zapotrzebowania uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe w celu wsparcia uczniów w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej; • gromadzi, aktualizuje i udostępnia informacje edukacyjne i zawodowe właściwe dla danego poziomu kształcenia; • prowadzi zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego; • koordynuje działalność informacyjno-doradczą, realizowaną przez szkołę i placówkę; • współpracuje z innymi nauczycielami, w tym nauczycielami wychowawcami,

	<p>psychologami lub pedagogami w tworzeniu i zapewnianiu ciągłości działań określonych w wewnątrzszkolnym systemie doradztwa zawodowego;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wspiera nauczycieli, w tym nauczycieli wychowawców psychologów lub pedagogów w zakresie realizacji działań określonych w programie realizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego. • Wskazuje uczniom, rodzicom i nauczycielom dodatkowe źródła informacji na poziomie regionalnym, ogólnokrajowym, europejskim i światowym dotyczące: rynku pracy, trendów rozwojowych w świecie zawodów i zatrudnienia, wykorzystania posiadanych uzdolnień i talentów przy wykonywaniu przyszłych zadań zawodowych, instytucji i organizacji wspierających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w życiu codziennym i zawodowym, alternatywnych możliwości kształcenia dla uczniów z problemami emocjonalnymi i dla uczniów niedostosowanych społecznie, programów edukacyjnych Unii Europejskiej; • udziela indywidualnych porad uczniom i rodzicom; • wspiera w działaniach doradczych rodziców i nauczycieli poprzez organizowanie spotkań szkoleniowo-informacyjnych, udostępnianie informacji i materiałów do pracy z uczniami; • współpracuje z radą pedagogiczną w zakresie tworzenia i zapewnienia ciągłości działań wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego, realizacji działań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej, zawartych w programie wychowawczo-profilaktycznym szkoły, o których mowa w odrębnych przepisach; • współpracuje z instytucjami wspierającymi wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego, w szczególności z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, oraz innymi instytucjami świadczącymi poradnictwo i specjalistyczną pomoc uczniom i rodzicom; • prowadzi odpowiednią dokumentację; • przechowuje zgromadzoną dokumentację.
<p>Rada Pedagogiczna:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zapewnia ciągłość działania wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zgodnie ze statutem szkoły; • określa priorytety dotyczące orientacji i informacji zawodowej w ramach planu działań wychowawczych szkoły na każdy rok nauki; • tworzy roczny plan pracy doradztwa zawodowego; • określa priorytety dotyczące gromadzenia informacji i prowadzenia poradnictwa zawodowego w placówce.
<p>Koordinator doradztwa zawodowego:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • bierze udział w planowaniu działań szkoły w zakresie doradztwa zawodowego; • aktualizuje informacje związane z doradztwem zawodowym; • dokonuje bieżącego monitorowania realizacji WSDZ; • przeprowadza ankietę ewaluacyjną i sporządza sprawozdanie z realizacji WSDZ.

Pedagog szkolny:	<ul style="list-style-type: none"> • diagnozuje potrzeby oraz możliwości uczniów; • udziela indywidualnych porad i konsultacji w zakresie rozpoznawania mocnych stron oraz podejmowania decyzji edukacyjnych; • w zależności od potrzeb i możliwości organizacyjnych prowadzi zajęcia rozwijające umiejętności emocjonalno-społeczne oraz na temat technik uczenia się, radzenia sobie ze stresem i autoprezentacji; • kieruje uczniów do specjalistycznych placówek; • bada losy absolwentów.
Wychowawcy:	<ul style="list-style-type: none"> • kierują uczniów potrzebujących pomocy doradcy zawodowego na konsultacje; • prowadzą zajęcia na temat poznawania siebie i o tematyce zawodowej; • uczą sposobów organizacji pracy własnej, wyznaczania celów.
Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej:	<ul style="list-style-type: none"> • uczą wyszukiwania informacji na temat edukacji i zawodów za pomocą słowników, encyklopedii, komputera; • wdrażają do podejmowania obowiązków i rzetelnego ich wypełniania; • zapoznają z pojęciem pracy i wynagrodzenia pieniężnego oraz sytuacji ekonomicznej rodziny; • przedstawiają znaczenie pracy w życiu człowieka, omawiają z dziećmi zawody ich najbliższych, prezentują charakterystykę pracy w różnych zawodach; • rozwijają zainteresowania, zapoznają ze sposobami powstawania różnych przedmiotów, uczą podstawowych umiejętności technicznych.
Nauczyciele języka polskiego:	<ul style="list-style-type: none"> • omawiają charakter pracy w różnych zawodach, uczą tworzenia wypowiedzi: pisanie życiorysu, podania, ogłoszenia, listu oficjalnego (dostosowywanie wypowiedzi do sytuacji); • kształtują umiejętność operowania słownictwem z kręgu: szkoła i nauka, środowisko społeczne; • wdrażają do samokształcenia i docierania do informacji za pomocą słowników, encyklopedii; • pokazują znaczenie komunikacji niewerbalnej w autoprezentacji.
Nauczyciele matematyki:	<ul style="list-style-type: none"> • uczą gromadzenia i porządkowania danych o edukacji i zawodach, odczytywania i interpretacji danych w tekstach, tablicach i wykresach; • kształtują umiejętność posługiwania się procentami, zapoznają z zawodami z dziedziny księgowości i rachunkowości; • uczą planowania czynności z wykorzystaniem kalendarza (wykonywanie obliczeń) oraz dzielenia zadań na etapy.
Nauczyciele języków obcych:	<ul style="list-style-type: none"> • zapoznają z zasobem języka, dotyczącym szkoły i pracy oraz cech charakteru i umiejętności; • prezentują uczniom filmy o zawodach w języku obcym; • uczą tworzenia kilkudzaniowych wypowiedzi na temat swoich umiejętności

	<p>(prezentacja siebie);</p> <ul style="list-style-type: none"> • zachęcają do pracy zespołowej metodą projektu.
Nauczyciele przyrody/biologii/fizyki/chemii/geografii	<ul style="list-style-type: none"> • omawiają stan zdrowia i choroby człowieka nawiązując do przeciwwskazań zdrowotnych w wybranych zawodach; • wykazują znaczenie odpoczynku w życiu człowieka, prawidłowych warunków nauki i pracy, zasad uczenia się; • wdrażają do planowania dnia i organizowania pracy własnej; • zapoznają z zawodami z dziedziny meteorologii, rolnictwa, biologii, leśnictwa, ochrony środowiska, fizyki, chemii, geografii.
Nauczyciele historii i społeczeństwa:	<ul style="list-style-type: none"> • informują o siedzibie władz lokalnych uczniów oraz ich zakresie działań i sposobie powoływania; • wyjaśniają demokratyczny charakter państwa; • charakteryzują pojęcie samorządności, opisują zawody związane z polityką, dyplomacją, przedstawiają zawód historyka; • zapoznają ze znaczeniem społecznego podziału pracy, opisują grupy społeczne i ich role w społeczeństwie; • omawiają z uczniami problemy współczesnej Polski (m.in. bezrobocie); • zapoznają ze zjawiskiem emigracji politycznej i zarobkowej; • uczą tworzenia drzewa genealogicznego; • omawiają z uczniami funkcjonowanie przemysłu, warunki pracy w fabryce dawniej i dziś; • prezentują podstawowe cechy obecnego systemu gospodarczego; • rozpoznają i wspierają w rozwoju zdolności i uzdolnienia uczniów; • wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w wyborze kierunku kształcenia i zawodu; • udzielają uczniom informacji o możliwościach korzystania z usług doradcy zawodowego.
Nauczyciele wychowania fizycznego:	<ul style="list-style-type: none"> • omawiają trening zdrowotny, • pomagają opracować rozkład dnia ucznia, uwzględniając proporcje między pracą a wypoczynkiem, wysiłkiem umysłowym i fizycznym
Nauczyciele wychowania do życia w rodzinie:	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzą lekcje na temat ról społecznych i modeli życia • zapoznają ze sposobem pracy instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny • kształtują u uczniów poczucie odpowiedzialności za własny rozwój.
Nauczyciele muzyki:	<ul style="list-style-type: none"> • zapoznają uczniów z zawodami związanymi z muzyką, przekazują wiedzę o tworzeniu instrumentów, uczą gry na instrumentach.
Nauczyciele plastyki:	<ul style="list-style-type: none"> • zapoznają z zawodami z dziedziny kultury; • uczą korzystania z przekazów medialnych oraz wykorzystywania ich wytworów.
Nauczyciele techniki:	<ul style="list-style-type: none"> • opisują funkcje urządzeń technicznych, omawia kolejność działań technologicznych, organizacje miejsca pracy i szacowanie czasu jej trwania; • uczą posługiwania się narzędziami do obróbki ręcznej.

<p>Nauczyciele bibliotekarze:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • prenumerują czasopisma związane z edukacją oraz literaturę z zakresu doradztwa zawodowego, udostępniają ulotki o szkołach; • ponadto nauczyciele prowadzą zajęcia pozalekcyjne i koła zainteresowań umożliwiające uczniom rozwijanie swoich zdolności i umiejętności.
<p>Nauczyciele-wychowawcy w świetlicy szkolnej:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • włączają w zajęcia realizowane w świetlicy szkolnej treści z zakresu orientacji zawodowej; • organizują w sali kąpiki zawodoznawcze.
<p>Zadania rodziców. WSDZ w ramach pracy z rodzicami obejmuje:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • prezentację założeń pracy informacyjno-doradczej szkoły na rzecz uczniów; • zajęcia psychoedukacyjne służące wspomaganie rodziców w procesie; • podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych przez ich dzieci; • włączanie rodziców, jako przedstawicieli różnych zawodów, do działań informacyjnych szkoły; • przedstawienie aktualnej i pełnej oferty edukacyjnej szkolnictwa na różnych, jego poziomach; • indywidualną pracę z rodzicami uczniów, którzy mają problemy: zdrowotne, emocjonalne, decyzyjne, intelektualne, rodzinne itp.; • gromadzenie, systematyczną aktualizację i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowej; • przedstawienie możliwości zatrudnienia na lokalnym rynku pracy; • współpraca z doradcą zawodowym i nauczycielami; • pomoc w organizowaniu przedsięwzięć, które pomogą uczniom wybrać odpowiednią dla nich drogę kariery zawodowej lub edukacyjnej; • podniesienie umiejętności komunikowania się ze swoimi dziećmi; • doskonalenie umiejętności wychowawczych; • pomoc dziecku w wyborze szkoły i zawodu.

§. 6 Sojusznicy – sieć współpracy

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa wsparcie merytoryczne dla szkół, także dla szkół podstawowych, stanowią: poradnie psychologiczno-pedagogiczne, ośrodki doskonalenia nauczycieli, biblioteki pedagogiczne i centra kształcenia praktycznego. Jednakże szkoła dodatkowo pozyskuje partnerów wspierających działania związane z doradztwem zawodowym. Są to instytucje, placówki, firmy, które mogą być angażowane w działania kierowane do trzech grup adresatów: uczniów, nauczycieli i rodziców.

Przykłady działań placówek współpracujących ze szkołą w obszarze doradztwa zawodowego:

a) Poradnie psychologiczno-pedagogiczne (PPP):

- diagnozowanie predyspozycji, zainteresowań zawodowych uczniów;

- udzielanie pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniu kształcenia i kariery;
- prowadzenie dla uczniów zajęć grupowych z doradztwa zawodowego;
- konsultowanie z doradcą zawodowym działań i dokumentów szkolnych;
- prowadzenie dla pracowników szkół szkoleń, kursów, szkoleniowych rad pedagogicznych
- tworzenie sieci doradców zawodowych i osób zainteresowanych doradztwem zawodowym.

b) Ośrodki doskonalenia nauczycieli:

- organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów, konferencji dla doradców zawodowych oraz osób zainteresowanych doradztwem zawodowym,
- tworzenie sieci doradców zawodowych i osób zainteresowanych doradztwem zawodowym,
- przygotowywanie publikacji z zakresu doradztwa zawodowego.

c) Biblioteki pedagogiczne:

- udostępnianie szkołom informacji o usługach doradczych w regionie, wydarzeniach, konferencjach i szkoleniach z zakresu doradztwa e-zawodowego;
- wspieranie nauczycieli-bibliotekarzy w pozyskiwaniu, gromadzeniu i udostępnianiu informacji edukacyjno-zawodowych;
- gromadzenie i udostępnianie doradcom zawodowym i nauczycielom publikacji z zakresu doradztwa zawodowego;
- współorganizowanie wystaw i spotkań z zakresu doradztwa zawodowego.

d) Szkoły ponadpodstawowe:

- udzielanie osobom zainteresowanym informacji na temat oferty edukacyjnej i zawodowej oraz zasad rekrutacji, itp.;
- Udział w Gieldzie Szkół Ponadpodstawowych
- prowadzenie laboratoriów, wykładów i warsztatów, rozwijających zainteresowania uczniów;
- organizowanie imprez o charakterze zawodoznawczym – szczególnie dla klas VII i VIII;
- organizowanie Dni Otwartych dla uczniów klas VII i VIII;

e) Urzędy pracy:

- informowanie o zmianach i trendach na lokalnym i krajowym rynku pracy;
- przedstawianie prognozy zapotrzebowania wśród pracodawców na pracowników;
- udostępnianie zasobów informacji edukacyjnych i zawodowych;
- współorganizowanie przedsięwzięć z zakresu doradztwa zawodowego;
- współorganizowanie spotkań informacyjno-doradczych, np. dotyczących sytuacji na lokalnym rynku pracy.

f) Stowarzyszenia branżowe:

- udzielanie informacji o istniejących firmach, potencjalnych pracodawcach w danej branży.

g) Cechy rzemiosł różnych i przedsiębiorczości, izby rzemieślnicze:

- udostępnianie informacji o organizacji praktycznej nauki zawodu w rzemiośle;

- wyszukiwanie pracodawców (rzemieślników, u których uczniowie w przyszłości mogą realizować praktyczną naukę zawodu);
- organizowanie konkursów zawodoznawczych dla dzieci i młodzieży.

h) Pracodawcy:

- współorganizowanie konkursów zawodoznawczych;
- aranżowanie spotkań przedstawicieli firm z uczniami, rodzicami i nauczycielami;
- organizowanie wycieczek zawodoznawczych do firm i obserwacji zawodowych;
- przeprowadzanie wywiadów z przedstawicielami zawodów o temat specyfiki pracy w wybranym zawodzie lub na wybranym stanowisku pracy;
- sponsorowanie przedsięwzięć wzbogacających ofertę edukacyjno-zawodową, bazę dydaktyczną szkoły.

§. 7 Formy pracy adresowane do uczniów:

- badania /diagnoza/ zapotrzebowania na działania doradcze prowadzone w szkole,
- zajęcia warsztatowe służące rozbudzeniu świadomości konieczności planowania rozwoju i kariery zawodowej,
- zajęcia warsztatowe służące samopoznaniu i określeniu predyspozycji wyznaczających rozwój zawodowy i karierę zawodową,
- zajęcia warsztatowe doskonalące umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej i współdziałania,
- zajęcia warsztatowe uczące umiejętności redagowania dokumentów aplikacyjnych /CV, list motywacyjny/,
- zajęcia warsztatowe służące rozwijaniu i doskonaleniu umiejętności autoprezentacji i rozmowy wstępnej /kwalifikacyjnej/ z pracodawcami,
- zajęcia warsztatowe służące promowaniu samozatrudnienia,
- zajęcia warsztatowe służące zapoznaniu z obowiązującym prawem pracy i prawem administracyjno-gospodarczym,
- gromadzenie i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowej /o zawodach, o rynku pracy, o możliwościach kształcenia i zatrudnienia, o planach rekrutacyjnych lokalnych uczelni/ w postaci prasy, informatorów, programów multimedialnych,
- spotkania z absolwentami, którzy osiągnęli sukces zawodowy /promowanie dobrych wzorców/,
- spotkania z przedstawicielami różnych zawodów /zgodnie ze specyfiką kierunków kształcenia w placówce/,
- spotkania z przedstawicielami lokalnych firm, pracodawców i stowarzyszeń pracodawców /praktyki zawodowe, oczekiwania pracodawców, lokalny rynek zatrudnienia/,

- tworzenie bazy danych o lokalnych firmach i pracodawcach w branży, w której szkoła kształci,
- organizowanie dni uczniowskiej przedsiębiorczości /promowanie zainteresowań, umiejętności, twórczej postawy uczniów/,
- organizowanie dni otwartych szkoły /oferta edukacyjna placówki, jej promocja/
  - organizowanie **Gieldy Szkół**
  - przygotowanie wspólnie z nauczycielami informatora o ofercie edukacyjnej placówki
  - tworzenie możliwości indywidualnej rozmowy z doradcą zawodowym na terenie szkoły,

Formy adresowane do rodziców:

- tworzenie możliwości indywidualnej rozmowy z doradcą zawodowym na terenie szkoły,
- spotkania z przedstawicielami lokalnych firm, pracodawców i stowarzyszeń pracodawców /praktyki zawodowe, oczekiwania pracodawców, lokalny rynek zatrudnienia/,
- organizowanie dni otwartych szkoły /oferta edukacyjna placówki, jej promocja/,
- gromadzenie i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowej /o zawodach, o rynku pracy, o możliwościach kształcenia i zatrudnienia, o planach rekrutacyjnych lokalnych uczelni/ w postaci prasy, informatorów, programów multimedialnych,
- umożliwienie korzystania z zasobów doradcy zawodowego,
- tworzenie bazy danych o lokalnych firmach i pracodawcach w branży, w której szkoła kształci,

Formy adresowane do nauczycieli /rad pedagogicznych/:

- szkolenia służące promowaniu znaczenia działań z zakresu doradztwa zawodowego i planowania kariery zawodowej w szkolnictwie,
  - warsztaty służące doskonaleniu umiejętności doradczych,
  - tworzenie warunków do wymiany doświadczeń i dzielenia się wiedzą,
  - śledzenie losów zawodowych absolwentów,
  - wspólne z lokalnymi partnerami ubieganie się o środki unijne w ramach programów pomocowych,
  - wspieranie lokalnych inicjatyw mających na celu pomoc młodzieży w wejściu na rynek pracy.

§. 8 Sposoby osiągania celów:

- podsumowanie wiedzy o zawodach na różnych zajęciach edukacyjnych podczas realizacji treści programowych,
- realizacja na lekcjach wychowawczych tematyki programu z zakresu doradztwa zawodowego.

- poznanie uczniów, ich zainteresowań i potrzeb w zakresie orientacji zawodowej poprzez ankietowanie, rozmowy, dyskusje,
- indywidualne rozmowy z uczniami na temat planowania kariery zawodowej, udzielanie informacji lub wskazywanie literatury,
- przygotowanie opracowań przez uczniów dotyczących danej grupy zawodów lub ukazujących specyfikę niektórych zawodów
- informowanie o różnych aspektach życia zawodowego ze szczególnym zwróceniem uwagi na zawody najbardziej potrzebne w rozwoju gospodarki kraju,
- pomoc w dokonaniu wyboru przyszłego zawodu poprzez wnikliwą obserwację cech i osobowości ucznia, z wykorzystaniem informacji uzyskanych o zdolnościach i zainteresowaniach ucznia od nauczycieli innych przedmiotów,
- wycieczki do zakładów pracy i szkół średnich,
- spotkania z uczniami bądź absolwentami wybranych szkół,
- spotkania z przedstawicielami różnych zawodów,
- ścisła współpraca z bibliotekarzem w szkole,
- ścisła współpraca z pedagogiem szkolnym,
- współpraca z poradnią psychologiczno - pedagogiczną, aby pomóc w wyborze zawodu młodzieży niezdecydowanej i defektywnej oraz mającej kłopoty w nauce,
- współpraca z rodzicami uczniów,
- rozwijanie zainteresowań w trakcie zajęć lekcyjnych i pozaszkolnych,
- zapoznanie ze strukturą szkolnictwa ponadpodstawowego i warunkami przyjęć do poszczególnych szkół,
- spotkanie z przedstawicielami powiatowego urzędu pracy,
- prowadzenie konsultacji indywidualnych,
- przygotowanie dokumentacji uczniowskiej do szkół średnich,
- Giełda Szkół Ponadpodstawowych,
- gazetki zawodoznawcze na korytarzu szkoły.

§.9 Przewidywane rezultaty

Dla uczniów

- dostęp do informacji edukacyjnej i zawodowej dla uczniów, nauczycieli oraz rodziców,
- świadome, trafniejsze decyzje edukacyjne i zawodowe,
- kształtowanie odpowiednich postaw, nawyków, umiejętności i wiedzy oraz aktywności zawodowej uczniów,
- mniej niepowodzeń szkolnych, zniechęcenia do nauki i pracy,

- pomoc rodzinie w kształtowaniu określonych postaw i zachowań związanych z planowaniem kariery zawodowej ich dzieci,
- przygotowania uczniów do pełnienia różnych ról społecznych,

Ponadto uczeń:

- zna siebie, swoje upodobania, mocne i słabe strony oraz własne predyspozycje do wykonywania zawodów,
- potrafi analizować czynniki niezbędne do podjęcia prawidłowej decyzji o wyborze zawodu,
- posiada rozeznanie w strukturze szkolnictwa ponadpodstawowego,
- zna kryteria przyjęć do szkół ponadpodstawowych,
- umie kompletować niezbędną dokumentację składaną w szkołach ponadpodstawowych,
- posiada podstawowe informacje o funkcjonowaniu rynku pracy,
- zna podstawowe podziały zawodów,
- wie, gdzie szukać pomocy w wyborze zawodu, szkoły i planowaniu kariery zawodowej,
- trafnie rozpoznaje swoje predyspozycje i realne możliwości z punktu widzenia wyboru zawodu i rynku pracy.

Dla szkoły:

- utworzenie na terenie szkoły bazy informacji edukacyjnej i zawodowej oraz zapewnienie jej systematycznej aktualizacji,
- lepsze wyniki edukacyjne uczniów,
- realizowanie przepisów prawa oświatowego w zakresie doradztwa zawodowego.

Dla środowiska lokalnego:

- zwiększenie trafności decyzji edukacyjnych uczniów wybierających szkołę ponadpodstawową,
- promocja lokalnych instytucji i zakładów prac.

§. 10 Zasoby szkoły:

- bank scenariuszy zajęć,
- programy multimedialne: *Piramida kariery 1, Piramida kariery 2, eSZOK, Indywidualny Planer Kariery*
- testy,
- literatura fachowa,
- karty pracy,
- prezentacje multimedialne,
- teczki zawodoznawcze,

- informatory,
- prezentacje zawodów,
- filmy dvd. „Kalejdoskop zawodów”

§.11 Monitoring i ewaluacja WSDZ

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego oraz s *Roczny program działań związanych z realizacją doradztwa zawodowego* są monitorowane. Za monitoring odpowiada bezpośrednio doradca zawodowy. Monitoring stanowi podstawę do okresowej ewaluacji i koniecznych modyfikacji WSDZ. Dyrektor, po konsultacji z doradcą zawodowym, ustala sposoby, zasady i harmonogram oraz obszary prowadzenia monitoringu i ewaluacji. Ewaluacja przeprowadzana jest w formie wybranej przez szkołę: co roku lub po całym cyklu kształcenia.

Rada pedagogiczna, rodzice uczniów, osoby i instytucje z otoczenia gospodarczo-społecznego są informowani o realizacji doradztwa zawodowego w szkole. Działanie to ma charakter informacyjny, a także promujący szkołę i pracę doradcy zawodowego oraz osób zaangażowanych w zadania z doradztwa zawodowego.

Literatura pomocnicza:

- Pielok C., *Poradnictwo zawodowe jako forma pomocy jednostce w planowaniu kariery zawodowej*, Nowa Edukacja Zawodowa.
- Rachalska W., *Problemy orientacji zawodowej*, Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 1987.
- Szymczak M., *Szkola wobec zmian na rynku pracy*, Edukacja i dialog.
- Czerwińska – Jasiewicz M., *Psychologiczne problemy wyboru zawodu*, UW, Warszawa 1991.
- Hejnicka- Bezwińska T., *Orientacje życiowe młodzieży*, WSP, Bydgoszcz 1991.
- Kargulowa A., *O teorii i praktyce poradnictwa*, PWN, Warszawa 2006.
- Parzęcki R., K. Smela, G. Zawadzki, (red.), *Orientacja i poradnictwo zawodowe*, ITE, Radom 1995.
- Paszkowska-Rogacz A., *Psychologiczne podstawy wyboru zawodu*, KOWEZiU, Warszawa 2003.
- Podoska-Filipowicz E., *Podstawy zawodoznawstwa, orientacji i poradnictwa zawodowego*, WSP, Bydgoszcz 1990.

Załącznik nr 1

Roczny program działań związanych z realizacją doradztwa zawodowego w roku szkolnym ...../.....

TEMATYKA DZIAŁAŃ	METODY I FORMY REALIZACJI	ADRESACI	REALIZATORZY	TERMINY REALIZACJI
Podmioty, z którymi współpracuje szkoła przy realizacji działań				
	Zakres działań			Odpowiedzialni

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. poz. 325)

**TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO DLA KLAS I-III
SZKÓŁ PODSTAWOWYCH**

1. Poznanie siebie

Uczeń:

- 1.1 opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;
- 1.2 prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób;
- 1.3 podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;
- 1.4 podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;
- 1.5 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- 2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;
- 2.3 opisuje, czym jest praca, i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;
- 2.4 omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;
- 2.5 opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;
- 2.6 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;
- 3.2 wskazuje treści, których lubi się uczyć;
- 3.3 wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;
- 4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. poz. 325)

Załącznik nr 3

TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO DLA KLAS IV-VI SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- 1.1 określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje;
- 1.2 wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;
- 1.3 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
- 1.4 prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;
- 2.2 opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;
- 2.3 podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;
- 2.4 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- 2.5 wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;
- 3.2 wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;
- 3.3 samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych;
- 4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

Załącznik nr 4

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. poz. 325)

TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO DLA KLAS VII I VIII SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- 1.1 określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- 1.2 rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);
- 1.3 dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;
- 1.4 rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;
- 1.5 rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 1.6 określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;
- 1.7 określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;
- 2.2 porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;
- 2.3 wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;
- 2.4 uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;
- 2.5 analizuje znaczenie i możliwości doświadczenia pracy;
- 2.6 wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;
- 2.7 dokonuje autoprezentacji;
- 2.8 charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;
- 3.2 analizuje kryteria rekrutacyjne do szkół ponadpodstawowych w kontekście rozpoznania własnych zasobów;
- 3.3 charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej;
- 3.4 określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;

- 4.2 określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;
- 4.3 identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;
- 4.4 planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

